

BOEH-MERANG

DUBBELOEFENING VAN DRENTSE BATALJONS

'Vannacht', zegt chauffeur soldaat Jan Wouda, 'vannacht sliepen we met z'n vieren op en om de jeep. Eén man op de voorstoelen. De tussenruimte was met een pukkeltje opgevuld. Eén man op de motorkap, op de camouflagenetten. En twee man op de grond, zó in de slaapzak. Die werden 's morgens mooi midden in een plas wakker. Die infanteristen kruipen in hun YP. Maar dat is voor ons niet weggelegd.'

Slapen in een bushalte

Je zou duistere gezichten verwachten bij die tlv-ploeg van 43 Pantserinfanteriebataljon. Maar dat valt behoorlijk mee in de berm van de landelijke asfaltweg ten oosten van Paderborn. Stukscommandant korporaal Sikke Huitema, tlv-schutter soldaat Wil Bouwman en helper De Pater zitten weer dik in de kleren. Ze lopen – zoals nog een 3000 man van 42 Pantserinfanteriebrigade – knap ingepakt rond zodat ook minder uit de kluiten gewassen lieden het uiterlijk krijgen van een weldoervoede grizzly beer.

Een slimme fourier wist hen aan droge spullen te helpen. In een sportgebouw namen ze een warme douche. Ze konden er weer tegen. Die avond in een zaaltje tussen besneeuwde en modderige landerijen komt het verhaal van de droge spullen ter sprake in de vergadering van brigade-staf en scheidsrechters. Brigade-generaal G. A. Numan verordonneert zijn medewerkers een beetje oog te houden op de slaapplaatsen en slaaptijden.

Twee nachten gingen de ogen niet zo lang dicht. En zeker niet onder de

meest comfortabele omstandigheden. De een mocht zich gelukkig prijzen met een boerenschuur, een hooizolder. De ander lag in de vrieskou in de open lucht. Of is een half open bushaltehokje, dat ook weinig bescherming bood, zoals mitrailleursschutter soldaat Rinse Procee vertelt. Mèt groepscommandant sergeant J. Spakman – ze zijn van de C-cie 43 Painfbat die het 44e aanvult – vindt hij dat ze over de nachtrust niet mogen klagen. 'Twee uur in de slaapzak in. Half zeven er uit. Er was zelfs warme thee. Voor een oefening niet kwaad'.

Twee bataljons in één klap

Het werd toch nog even echt winter tijdens de oefening 'Boeh-Merang'. Eén nacht en één dag sloegen sneeuw, mist en gladdigheid toe. Het Westfaalse land bleek voornamelijk uit lemige klei. De parate vechters uit Drente zaten onder de bruine vegen. Het meer zanderige oefengebied, kregen zij niet meer te zien nadat zij er zaterdag 8 februari een krachtige verdediging hadden gegraven. Een vrij ingewikkelde oefening die 'Boeh-Merang'. In Assen, waar 42 Painfbrig thuis hoort, sprak men wel

van de roomboter-oefening: 'minder maar beter'. Normaal betekent een brigade-geleide bataljons-oefening, dat één bataljon in het veld treedt. Nu waren het er twee: eerst 44 Painbat Johan Willem Friso uit Zuidlaren, daarna 45 Painbat Oranje Gelderland uit Steenwijk. Dat betekende enig geswitch van ondersteunende eenheden bij de diverse oefen-fasen. Maar brigade-generaal Numan sloeg wel twee eenheden in een klap. De complete brigade, inclusief artillerie, pantsergenie, pantser-anti-tank en verzorging bewoog zich tussen Paderborn en de Weser.

Naast de inderdaad halve-maan-vorm van het oefengebiet leidde dat ook tot de naam: Het aanvankelijk vijandelijke bataljon moest zich erop voorbereiden zijn streken in een volgende fase thuis te krijgen. Een soort boemerang-effect.

Ze doen net of ze niets zien

Na vier dagen hard en lang oefenen toonde de brigadecommandant zich verre van ontevreden met de inzet: 'De kerels zijn in een goede stemming. Alert ook. Ook nu: met mist, sneeuw en regen. Je wilt het natuurlijk altijd beter. Maar vergeet niet: een vaandrig heeft geen praktijk ervaring. Hij weet hoe hij met vier voertuigen van A naar B moet. Maar dat hij daarbij belabberd wordt, dat er hulpleiders om hem heen lopen, dat hij met de genie moet samenwerken, tlv's onder bevel krijgt . . . dat heeft hij niet geleerd op de SROKI'. Problemen?

'Ach, het blijft natuurlijk moeilijk de mensen duidelijk te maken wat er gebeurt. Als in werkelijkheid de voorste tank in brand wordt geschoten kijk je als ritmeester wel uit voor je verder gaat. Maar als er nu met schijnwerpers wordt geknipperd bij wijze van vuren dan doen ze net of ze niks zien. Het blijft altijd irreël Hemingway, de auteur, zei al: er zouden minder eenden-jagers zijn als de eenden terugschoten'. 'Maar mijn grootste zorg is de verkeersveiligheid. Jonge soldaten hebben de neiging roekeloos te rijden en op te stellen. In oorlogstijd moet je wat durven. risico's nemen maar hier . . . ? De vraag is steeds: hoe vind je hier – buiten het oefenterrein – een goed gemiddelde tussen een verkeersveilige en een tactisch acceptabele opstelling voor je tank of pantserwagen . . . ?'

Tien tanks . . . dat zegt ons toevallig niets meer

Knipperen met lichten Nog diezelfde middag had zich zo'n veertig kilometer ten zuidoosten van Paderborn in het glooiende, gewasloze akkerland een knipperdemonstratie afgespeeld als

▲ Nattigheid, modder, weinig nachtrust, maar een best humeur bij de mannen van Oranje Gelderland

▲ Baret . . . de codenaam van de staf 42 Painbrig

Boordschutter Rinse Procee van 43 Painbat fungeert als doorlaatpost op de stoep van een van de vele Duitse 'Sparkassen': Slapen in een bushalte . . . dat is andere roek dan 16,5 miljoen bijgeschreven rente . . .

BOEH-MERANG

▲ De veerpont van 42 Pantsergeniecië. Sterke Duitse boten duwen de Nederlanders over de mistige Weser

▶ Oefenleider brigade-generaal Numan (links) in gesprek met luitenant-kolonel Geeraets, de commandant van 45 Painfbat die zoveel geluk bij een toevallige luchtverkenning ondervond

Veel kaartwerk voor en tijdens de oefening. Korporaal Egbert de Groot (rechts) van de sectie 3 45 Painfbat instrueert opvolger soldaat Roel Lubbers in het fijnere oleaten-werk

▶ Nat en vies... maar de blauwe partij op de hielen: sergeant Johan Verloop, chauffeur Dirk Visser en MAG-schutter Willem Hoogduin. Deze verkenningsgroep van 44 Painfbat maakt – na een eenzame en glibberige tocht over de Kötterberg – plan de campagne onder bescherming van het antieke poortje van een versterkte boerderij

◀ ... toen was 't 'beurd met Betty ...

betrof het een lichtshow bij heldere dag. Aan de ene kant drie TOW's op AMX van de 42e Pantserantitankcompagnie. Anderhalve kilometer noordelijker de oprukkende Leopards en YP's van 43 Tankbat en 44 Painfbat, de groene partij van luitenant-kolonel H. A. Kramer.

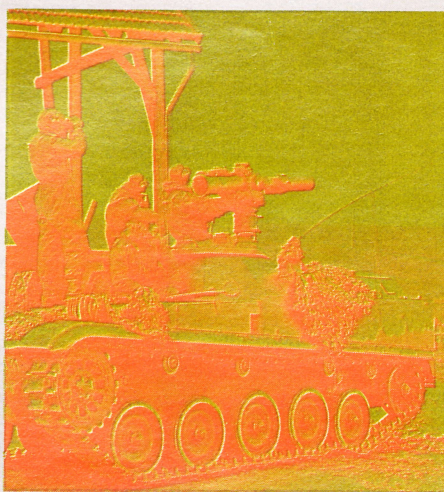
Vaandrig E. B. M. Tolenaar, met zijn TOW-AMX half verscholen achter een open boerenschuur: 'Tien tanks... dat zegt ons toevallig niks meer. We hadden ze - op twee kilometer afstand - al lang afgeschoten en dat via de radio gemeld'.

Tegen sergeant John van de Zweerde en soldaat I-schutter Henk Schra: 'Gooi nog eens een paar van die knallers...'

En omdat die donderslagjes in de grote vlakte ook weinig indruk maakten riep hij boos in de microfoon: 'Die tien Leopards en die YP's trekken nu links om onze stelling. Wordt daar nu nog iets aan gedaan...?'

Jullie soldaten lopen tenminste nog

Aanval, vertragend gevecht, tegen-aanval golfd tussen 10 en 14 februari over de soms modderige, soms witbedolven akkers. De grote oefening was overigens al de zaterdag tevoren - na een week werken op compagniesniveau - met zich als mollen ingravende infanteristen, tankers en artilleristen met steun van genie. 'Boeh-Merang' begon met een speciaal tactisch hapje, namelijk het aflossen van de verdediging. Het 44e Painfbat nam de verdedigende posities over van het Oranje Gelderland-bataljon uit Steenwijk. Luitenant-kolonel A. H. H. Geeraets, nog niet zo lang commandant van het 45e: 'Ik deed dat voor het eerst. Een goede ervaring, vooral omdat het Nederlandse en het Duitse tankeskadron elkaar ook aflosten. Zo'n aflissing kan altijd wat hachelijke momenten opleveren. Als er twee compagnieën in dezelfde lijn liggen kan er bijvoorbeeld even onzekerheid bestaan over de bevelvoering. Voor de vijand is het een ideaal moment om aan te vallen.' Ook overste Geeraets toonde zich uiterst

tevreden over zijn mannen: 'Eigenlijk verrast het me hoe goed de jongens het doen. Die Duitse eskadroncommandant zei me: Jullie soldaten lopen tenminste nog als het nodig is. Onze Pantsergrenadiere komen hun voertuig niet meer uit'.

Gelukkige vlucht van bataljonscommandant

Alle oorlogsgoden waren trouwens op de hand van de commandant van 45e Painfbat. Terwijl hij met een Alouette boven zijn B-cie hing ontdekte hij M-113's van de tegenpartij op een verdachte plaats. Een kleine omweg door de lucht leerde de commandant van de blauwe partij, dat een indrukwekkende colonne vijandelijke YP's naar zijn flank oprukte. Eigenaardig genoeg bevonden die groene pantserwagens zich in verboden gebied, namelijk buiten het opgegeven oefenterrein. Maar overste Geeraets liet 'zijn' Duitse cavaleristen toch maar even doeltreffend optreden. 'Geweldig geluk', vond ook generaal Numan. 'Het ging een beetje té goed met het 45e. Daarom gaf ik overste Kramer, de commandant van groen, toestemming buiten het gevechtsterrein om op te trekken. Jammergenoeg kreeg overste Geeraets het spel door...'

De laatste show van 'Betty'

Minder gelukkig was 42 Pantsergeniecompagnie na enkele oefendagen. Vaandrig W. Boomsma, commandant van het 3e peloton aan de oever van een dampige Weser: 'Vanmorgen om half zeven begonnen we met dat klasse 56 vlot op te stomen vanaf Höxter. Nu, dat zat niet mee. Normaal is de stroom hier één meter per seconde. Nu zo'n 1,6 meter. Bovendien waren de koppelingsplaten van een duwboot verbrand. Gelukkig kwam de Duitse genie ons met twee duwbotten te hulp. Die hadden er met hun 230 pk geen moeite mee. Onze boten hebben 130 pk's.

Ook een deel van het andere zware materieel liet het afweten. Een enigszins teleurgestelde majoor W. J. Diks, commandant 42 Pagnie: 'Een oorlog had ons nauwelijks erger kunnen treffen. Ik ben m'n tankdozers kwijt, twee wielladschoppen en een van de twee brugleggende tanks. Gelukkig helpen de Duitsers ons geweldig'. Maar voor een deel van de genieproblemen lijkt een oplossing in het verschiet.

Een grommende 'Betty', de andere brugleggende Centurion van 42 Pagnie, naderde de oevers van het kronkelbeekje, de Nethe. Aan de knuppels chauffeurs André Spandauw. Voorzichtig, want het toerental van de motor zakte nog wel eens weg, manoeuvreerde machinist soldaat Tonny van de Rijdt de 18 meter lange klapbrug over het stroompje.

'Zo, constateerde sergeant Gert-Jan van Geldere tevreden', en dat was dan hoogstwaarschijnlijk de laatste show met dat ding. Als het goed is krijgen we in september de Leopard met de uitschuifbare brug. En dan is 't beurd met Betty'.

